

Abril de 2011

Guia sobre finançament i canvi climàtic

Aquest estudi és un encàrrec efectuat per l'**Oficina Catalana del Canvi Climàtic**

Autors:

Miquel Ortega i Cerdà

David Font Vivanco

Jaume Freire González

coordinacio@ent.cat

www.ent.cat

Ent, environment and management

És una marca registrada de:

Serveis de Suport a la Gestió, SL

CIF: B62795372

C/ Sant Joan 39, primer pis

08800 Vilanova i la Geltrú

Índex

1	Introducció	5
2	Finançament de la lluita contra el canvi climàtic	7
2.1	Finançament associat al cicle de vida de l'empresa	7
2.2	Finançament associat a l'àmbit de la lluita contra el canvi climàtic	11
3	Mecanismes Financers disponibles	14
4	Casos Pràctics	26

Índex de Figures

Figura 1. Etapes dintre del cicle de vida de l'empresa	8
Figura 2. Objectius de les inversions associades a les etapes del cicle de vida d'una empresa.....	9
Figura 3. Principals mecanismes de finançament, segons l'etapa del cicle de vida empresarial	11
Figura 4. Mecanismes financers disponibles per als diferents àmbits de la lluita contra el canvi climàtic	12

1

Introducció

El clima mundial ha evolucionat sempre de manera natural, però proves convincents obtingudes arreu del món revelen que en l'actualitat hi ha en marxa un nou tipus de canvi climàtic, que posa en perill la composició, la capacitat de recuperació i la productivitat dels ecosistemes naturals i el desenvolupament econòmic i social, i també la salut i el benestar de la humanitat.

Per desenvolupar les polítiques de lluita contra el canvi climàtic a Catalunya, per mitigar-ne els efectes i buscar les fórmules d'adaptació més adequades, l'Administració catalana va crear l'any 2007 l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic amb els objectius generals següents:

- Impulsar i proposar a la Comissió Interdepartamental del Canvi Climàtic una estratègia catalana del canvi climàtic, que també haurà d'anar vinculada a l'estratègia catalana per al desenvolupament sostenible.
- Dinamitzar i coordinar totes les polítiques públiques per reduir les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle a Catalunya. Participar activament en la Comissió de Coordinació de Polítiques de Canvi Climàtic i en els processos de participació de les comunitats autònomes en la presa de decisions en el marc europeu.
- Promoure i impulsar les polítiques domèstiques de reducció de gasos amb efecte d'hivernacle als sectors que no inclou la Directiva de comerç de drets d'emissió.
- Donar suport a les polítiques de reducció d'emissions en les instal·lacions que inclou la Directiva de comerç de drets d'emissió, i a la utilització, si convé, dels mecanismes de flexibilitat del Protocol de Kyoto.
- Impulsar polítiques d'adaptació al canvi climàtic.
- Millorar els embornals catalans (boscos).
- Difondre, conscienciar, formar i concertar amb la societat civil, l'àmbit acadèmic i els sectors empresarials tots els aspectes relacionats amb el canvi climàtic.
- Donar suport a la comunitat científica catalana per a la recerca, l'estudi i la comprensió del canvi climàtic a Catalunya seguint les directrius europees i de les Nacions Unides.

En aquest marc general d'actuació un dels elements que l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic ha identificat com a necessari és promoure l'orientació del sistema financer cap a les temàtiques vinculades amb la lluita contra el canvi climàtic, per tal de facilitar els canvis als sistemes productius que s'han de portar a terme a Catalunya.

Aquesta *Guia* té com a objectiu oferir un recull de la informació bàsica referent a les diferents opcions de finançament a Catalunya d'empreses i projectes relacionades amb la mitigació i l'adaptació als efectes del canvi climàtic. S'inclou informació tant de finançament comercial com públic.

La *Guia* està adreçada a tots els emprenedors i empreses catalanes que amb les seves activitats volen contribuir a fer front al canvi climàtic, si bé s'ha prestat especial atenció a aquelles que disposen de menys recursos i/o experiència en matèria de finançament, és a dir, les petites i mitjanes empreses (PIME), així com les empreses de nova creació.

2

Finançament de la lluita contra el canvi climàtic

Les empreses catalanes cada vegada són més conscients de la necessitat de tenir en consideració el canvi climàtic en els seus plans de negoci. És fàcil constatar que el nombre d'iniciatives orientades a la reducció de les emissions no deixa de créixer, ja sigui perquè les empreses estan obligades a complir determinades fites de reducció en les seves emissions, o perquè veuen que a través de mesures voluntàries poden reduir les seves emissions i al mateix temps estalviar costos i millorar el seu posicionament al mercat. També en l'àmbit de l'adaptació al canvi climàtic algunes empreses líders de determinats sectors (per exemple de l'alimentació o l'oci) ja s'estan posicionant. En aquest context el nucli del teixit industrial i de serveis català – les PIME –, així com els emprenedors estan cridats a jugar un rol capdavanter.

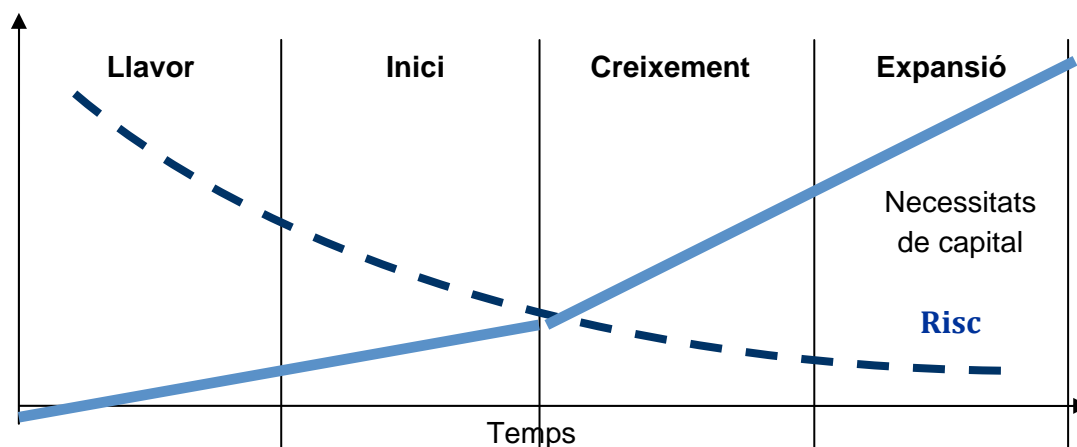
Però encara hi ha importants barreres que dificulten que aquestes iniciatives, caracteritzades en moltes ocasions per tenir un fort component tecnològic o d'innovació, puguin desplegar-se amb el seu màxim de potencial. Entre les barreres identificades, una de les més assenyalades usualment és la manca d'informació i accés als serveis financers. En aquest apartat s'ofereixen algunes indicacions generals per tal d'ajudar a emprenedors i PIME a identificar els instruments de finançament més adequats, en funció de l'etapa empresarial en la qual es trobi l'empresa i de l'àmbit de la lluita contra el canvi climàtic en la qual aquesta s'emmarqui.

2.1 Finançament associat al cicle de vida de l'empresa

Els mecanismes de finançament a disposició de les empreses sovint es produeixen per l'etapa de desenvolupament en la qual aquesta es troba. En termes generals, a mesura que una empresa creix les necessitats i capacitats de finançament augmenten i el risc empresarial disminueix.

Dintre d'aquest cicle de vida podem distingir quatre grans fases: llavor, inici, creixement i expansió. A continuació es mostra una relació d'aquestes etapes amb les necessitats de capital i el risc associat a cadascuna.

Figura 1. Etapes dintre del cicle de vida de l'empresa

Font: elaboració pròpia

S'entén per fase **llavor o seed** aquella on l'empresa és encara una idea. La inversió associada en aquesta fase està relacionada bàsicament amb l'anàlisi del mercat i l'estudi de la viabilitat econòmica i tècnica del producte o idea empresarial. L'objectiu és buscar un espai dintre del mercat, així com els clients potencials. Part de l'activitat també se centrarà en aspectes estructurals de la futura empresa, la cerca de consell professional o en l'elaboració d'una estratègia empresarial. En l'àmbit de la lluita contra el canvi climàtic es poden trobar nombrosos models de negoci que unes dècades endarrere no existien, i que en el seu moment van passar per aquesta fase aportant importants nivells de creativitat en l'elaboració del pla de negoci: empreses de compravenda d'emissions, empreses de serveis energètics, de transport ecològic, etc. en són exemples.

La fase d'**inici** és aquella en la qual l'empresa està constituïda legalment i comença la seva activitat empresarial. El capital requerit en aquesta fase es destinarà tant a la inversió en capital per a l'inici/millora de la producció com a la publicitat del producte i a la validació del mercat per tal de comprovar que l'evolució del pla de negoci és la desitjada. En aquesta mateixa fase d'inici és on es podrien situar algunes de les proves pilot que es porten a terme en determinades iniciatives empresarials ja en marxa, per exemple la introducció d'algunes unitats de vehicles de baix consum en les flotes de vehicles d'algunes empreses.

Un cop establerta l'activitat empresarial, aquesta entra en una fase de **creixement**, en la qual es comencen a observar els primers beneficis i es busca maximitzar-los mitjançant canvis operacionals i d'escala a nivell productiu. El capital que es requereix anirà destinat, doncs, a la contractació de personal, a la millora de la direcció i la comptabilitat de l'empresa, a l'adquisició de nous equipaments i immobles, etc., per tal de poder gestionar l'augment de vendes i clients. En general, es busca un flux constant de capital i una clientela fixa que permetin una certa estabilitat de l'empresa dintre del mercat.

L'estabilitat de l'empresa permet iniciar processos d'**expansió**, a través dels quals aquesta busca incorporar nous productes al mercat i/o buscar nous mercats i tipus de clients, buscant diversificar els canals que li aporten beneficis. La cerca

de nous mercats pot requerir la planificació i recerca utilitzada durant les fases llavor i d'inici. Dintre d'aquesta fase estarien inclosos els processos d'**internacionalització**, amb els quals es busca la participació de l'empresa en mercats internacionals. Algunes empreses catalanes de l'àmbit de les energies renovables, per exemple, han portat ja a terme iniciatives importants d'internacionalització.

A continuació es mostra gràficament un esquema simplificat de les finalitats i els objectius de les inversions d'una empresa associades a cada etapa del seu cicle de vida, les quals determinaran les seves fonts de finançament.

Figura 2. Objectius de les inversions associades a les etapes del cicle de vida d'una empresa

Llavor	Inici	Creixement	Expansió
R+D+I			
Formació			
Inversió en altres actius			
Inversió en tecnologia			
			Millores en tècniques de producció
			Millores en condicions productives
		Inversions socials	
			Diversificació
			Internacionalització

Font: Adaptació de la *Guia de Finançament per a PIMES*. Cambra de Comerç de Barcelona.

Pel que fa a les fonts de finançament, l'alt risc que caracteritza les primeres fases de desenvolupament de l'empresa dificulta en ocasions l'accés al finançament comercial, mentre que amb l'aparició de beneficis i la disminució del risc, aquest accés és més senzill, apareixent una major diversitat de mecanismes financers disponibles. Aquest risc és més present en empreses de sectors emergents o dinàmics, com poden ser els relacionats amb el canvi climàtic.

Amb la sola concepció de la idea empresarial, sense clients ni un mercat provat, les fonts de finançament comercials són escasses, i el finançament disponible tot sovint es redueix a l'aportació pròpia, d'amics o familiars, a **Business Angels** interessats en la idea i disposats a finançar el seu desenvolupament i als **ajuts i subvencions públics**. A través d'un pla empresarial viable també és possible accedir a mecanismes de **quasi capital** com poden ser **préstecs participatius o finançament especialitzat**.

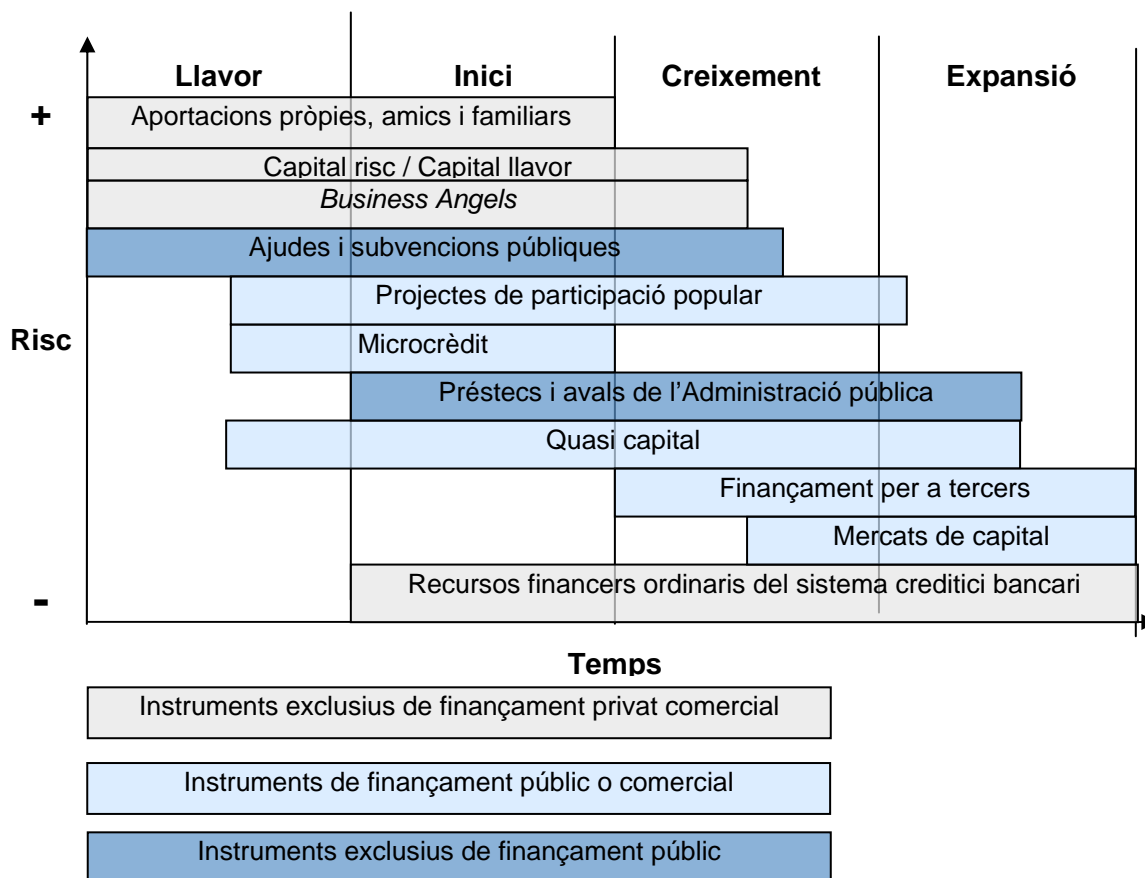
Les empreses de nova creació es troben amb dificultats similars, si bé la mínima presència al mercat i la clientela de la qual poden disposar els permet accedir – si van acompanyats d'un bon pla de negoci - a mecanismes de finançament comercial d'alt risc, com per exemple els anomenats **Venture Capital** o **capital risc**. També en ocasions poden optar a **microcrèdits** o **préstecs sense avals** en el cas que no disposin d'avals ni de garanties.

L'establiment d'una empresa al mercat permet optar més fàcilment a una gran diversitat d'instruments financers caracteritzats pel risc baix o moderat, des del finançament convencional ofert pels bancs com poden ser **préstecs, línies de crèdit i d'altres recursos financers del sistema creditici bancari** (líasing, rënting, confirmació de pagaments, etc.), als **mercats de capital** (accions, bons, etc.), als **fons d'inversió** o als instruments de **quasi capital** (préstecs participatius, subordinats, convertibles en accions, etc.).

Seguint aquesta mateixa filosofia, es pot trobar també finançament específic per a processos d'**internacionalització** de l'empresa o bé per al **finançament de projectes (project finance)**.

A continuació es mostren de manera gràfica i simplificada els principals mecanismes disponibles, segons les diferents fases exposades amb anterioritat.

Figura 3. Principals mecanismes de finançament, segons l'etapa del cicle de vida empresarial

Font: elaboració pròpia

2.2 El finançament associat a l'àmbit de la lluita contra el canvi climàtic

Alguns d'aquests instruments són, per les seves característiques, especialment indicats en determinats àmbits de la lluita contra el canvi climàtic, si bé la majoria són eines transversals que poden ser utilitzades potencialment per finançar qualsevol empresa o projecte. Tal com hem vist, però, el risc empresarial és un factor crític a l'hora d'obtenir finançament i, per tant, els sectors més consolidats són aquells que es troben amb menys dificultats a l'hora d'accedir a un finançament adequat. A continuació es mostra, d'una manera simplificada els mecanismes financers disponibles per a cada àmbit, així com el seu grau d'utilització en l'actualitat.

Figura 4. Mecanismes financers disponibles per als diferents àmbits de la lluita contra el canvi climàtic

Mecanisme financer	Àmbit de la lluita contra el canvi climàtic						
	Energies renovables	Sector forestal *	Eficiència energètica	Transport	Agricultura **	Residus ***	Adaptació ****
Capital risc/ llavor							
Business Angels							
Ajuts/ Subvencions públiques							
Microcrèdits							
Préstecs/avals públics							
Quasi capital							
Finançament per tercers							
Projectes i empreses participades/cooperatives							
Mercats de capital							
Sistema creditici bancari							

Mecanisme poc viable
Mecanisme potencialment viable
Mecanisme amb casos observats a escala nacional i internacional però poc desenvolupat
Mecanisme amb una utilització estesa a Catalunya

*Inclou tant activitats destinades a la captura d'emissions com a l'aprofitament energètic de la biomassa.

**Inclou aquells models d'agricultura amb emissions baixes (tradicional, ecològica, orgànica, local, etc.).

***Inclou tant la prevenció com la valorització de residus.

****Per exemple: adaptació d'infraestructures (col·lectors d'aigua, alçada de ponts, sistemes d'inundació, etc.), canvis en els models agraris (espècies conreades, mètodes d'irrigació, etc.), protecció de platges, millora dels sistemes d'informació de risc, etc.

Font: elaboració pròpia

Aquesta taula ofereix una informació merament orientativa, extreta a partir de casos pràctics trobats en l'àmbit català, estatal i internacional, recerca bibliogràfica, entrevistes amb responsables d'entitats financeres i experts i l'enviament d'un qüestionari a les principals entitats financeres catalanes. El grau d'utilització dels diferents mecanismes s'ha escollit d'acord amb el nombre de casos trobats de cada escenari.

A l'Annex I es pot consultar una taula resum amb la informació relativa als instruments de finançament associats tant al cicle de vida de l'empresa com a l'àmbit de la lluita contra el canvi climàtic. La finalitat d'aquesta és oferir una primera visió de les oportunitats de finançament a disposició de les empreses d'acord amb la seves característiques.

3

Mecanismes Financers disponibles

En aquest capítol s'exposaran amb cert detall els mecanismes financers introduïts al capítol anterior, així com aquells aspectes rellevants des del punt de vista del seu accés i aplicacions en àmbits determinats.

Capital risc i capital llavor

Característiques

El capital risc o *venture capital* i el capital llavor o *seed capital* són sovint utilitzats per a l'inici d'empreses i/o projectes o bé per a la participació d'empreses en les seves primeres fases.

El capital risc és capital destinat a comprar participacions temporals d'empreses no cotitzades, normalment en les primeres etapes del seu funcionament, amb l'objectiu d'augmentar el seu valor i produir un benefici un cop l'inversor es retiri. Les empreses i/o projectes en els quals es realitzen aquests tipus d'inversions acostumen a pertànyer a sectors dinàmics de l'economia, els quals s'espera que creixin per sobre de la mitjana i generin rendibilitats altes.

El capital llavor s'utilitza per finançar la implantació d'una empresa i/o projecte, així com les activitats clau en el procés d'iniciació i posada en marxa.

En ambdós casos es tracta de capital aportat per tercers, normalment empreses especialitzades en aquesta funció.

Avantatges

Aquest capital permet finançar la creació d'empreses i augmentar el valor d'empreses a les seves primeres fases, ambdós casos caracteritzats per un alt risc financer. En el cas del capital risc, l'entitat entra a formar part de l'empresa i/o projecte en qualitat de soci, per la qual cosa l'empresa no està obligada a pagar quotes o interessos.

Actors

Societats especialitzades en inversions de risc.

Aplicacions

Aquests mecanismes són utilitzats habitualment per al finançament d'empreses i projectes d'innovació tecnològica (energies renovables, eficiència energètica, etc.) sostenibilitat (residus, silvicultura, agricultura ecològica, etc.) i, en general, en tots aquells sectors emergents poc consolidats.

Com accedir-hi

Posant-se en contacte amb alguna entitat de capital risc (directament o a través d'alguna associació) o bé a través d'organismes que participen en fons de capital risc, com Acció10. Les entitats de capital risc també acostumen a realitzar cerques actives d'empreses.

Per ampliar informació

Cas pràctic: Participació d'una societat de capital risc en una enginyeria d'energies renovables (vegeu el capítol 4).

Associació Espanyola d'Entitats de Capital Risc (ASCRI) (www.ascrri.org/)

Acc10 (www.acc10.cat/ACC10/cat/ajuts-financament/financament/cerca-inversors/fons-capital-risc.jsp)

European Private Equity & Venture Capital Association (www.evca.eu/)

Business Angels

Característiques

Els *Business Angels* són inversors individuals que proveeixen capital i coneixements específics principalment a la fase d'Inici, normalment a través de la presa de participacions en el capital social de les empreses, de manera minoritària i temporal. Aquests acostumen a invertir amb els seus propis fons, sense la participació de tercers. Atès l'alt risc que aquests assumeixen, acostumen a demanar uns retorns sobre la inversió elevats. Aquests inversors cobreixen l'espai entre el finançament mitjançant amics i famílies (normalment no acostuma a sobrepassar els 100.000 euros) i el de les societats de capital risc (les quals difícilment consideraran inversions inferiors al milió d'euros). A banda del seu capital, aquests aporten els seus coneixements tècnics i experiència personal, així com una xarxa de contactes empresarials i personals.

Els *Business Angels* acostumen a treballar sobre la base d'un Pla de negoci presentat prèviament per l'emprenedor i/o la PIME. La millor manera de contactar-hi és mitjançant alguna de les xarxes a través de les quals aquests s'organitzen. Una vegada entrada la sol·licitud, aquestes xarxes realitzen un procés d'avaluació del projecte proposat i posen en contacte experts/inversors i sol·licitants.

Avantatges

Permet obtenir un finançament de segon nivell (habitualment entre 25.000 i 250.000 euros) per a empreses o projectes amb alt risc i en etapes inicials. S'aprofita l'expertesa del *Business Angel* en un àmbit determinat, així com la seva llista de contactes professionals i personals.

Actors

Inversors individuals o bé xarxes de *Business Angels*.

Aplicacions

La participació de *Business Angels* pot ésser interessant en qualsevol àmbit relacionat amb la lluita contra el canvi climàtic, si bé les facilitats a l'hora de localitzar-ne un aniran lligades al grau de desenvolupament del sector (les energies renovables i els sectors tecnològics relacionats poden ser un àmbit on sigui relativament fàcil trobar-ne un).

Com accedir-hi

Contactant amb alguna de les xarxes a través de les quals s'agrupen. Els *Business Angels* també poden realitzar cerques actives d'empreses.

Per ampliar informació

Cas pràctic: Inversió de capital per al creixement i la consolidació d'una empresa d'energia geotèrmica (vegeu el capítol 4)

Business Angels Network Catalunya (BANC) (www.banecat.com/)

University Business Angels Network (UNIBAN) (Xarxa espanyola de *Business Angels*) (www.uniban.org/)

Xarxa de *Business Angels* per a la Innovació (InnoBAN) (<http://businessangelsinnoban.es/>)

Directori de xarxes de *Business Angels* (www.business-angel.es/directorio-redes-business-angels.html)

European Business Angels Network (EBAN) (www.eban.org)

Ajuts i subvencions públiques

Característiques

Els ajuts financers que ofereixen les administracions públiques acostumen a ser en forma de **crèdits** amb un interès més baix que els que acostumen a donar els bancs. D'altra banda, les **subvencions** són, en general, ajuts a fons perdut i poden ser de dos tipus: **subvencions al capital** (financen inversions) o bé **subvencions a l'explotació** (financen despesa corrent de l'empresa). Qualsevol empresa que es plantegi demanar un ajut o subvenció ha de complir amb els tràmits preestablerts per l'organisme, així com esperar a la seva resolució i fer les gestions necessàries per al seu cobrament. El termini per dur a terme tots els tràmits (sol·licitud, estudi, resolució i pagament) pot oscil·lar entre els 6 mesos i l'any i mig. Les subvencions financen habitualment inversions o despeses ja realitzades, per la qual cosa cal disposar prèviament d'aquesta disponibilitat de fons.

Avantatges

Permet el finançament d'empreses i projectes amb un alt interès social, però amb un risc financer molt elevat, que d'altra manera no haguessin pogut obtenir finançament comercial a través del sistema creditici de les entitats bancàries.

Actors

Organismes públics.

Aplicacions

L'objecte d'un ajut és diferent en cada cas, però sol dirigir-se a incentivar les empreses i els municipis:

- Per dur a terme determinades activitats: R+D, inversions en noves tecnologies, processos d'internacionalització, etc.
- Per fer determinades inversions: maquinària, equips informàtics, instal·lacions, etc.
- Per desenvolupar accions en determinats sectors: noves borses d'ocupació.
- Per fomentar la creació d'empreses en l'economia social: cooperatives, societats laborals...
- Per fomentar la creació d'ocupació per a determinats col·lectius: contractació de dones, joves, persones més grans de 45 anys, persones amb discapacitat...

Com accedir-hi

Les subvencions i els ajuts públics se solen publicar periòdicament mitjançant convocatòries públiques. Per tal d'estar-ne al corrent, es poden consultar els webs dels organismes, els diaris oficials o bé subscriure's als butlletins dels quals disposen.

Per ampliar informació

Acc10 (www.acc10.cat/ACC10/cat/ajuts-financament)
Agència de Residus de Catalunya (ARC) (www20.gencat.cat/portal/site/arc/)
Institut Català de l'Energia (ICAEN) (www20.gencat.cat/portal/site/icaen/)
Institut per a la Diversificació i l'Estalvi d'Energia (IDAE) (www.idae.es/)
Centre de la Propietat Forestal
(<http://www20.gencat.cat/portal/site/dmah/menuitem.1f5a9e71fb4f9091c366ec10b0c0e1a0/?vgnnextoid=a68b8bb56b177210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=a68b8bb56b177210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD>)
Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural (DAR)
(<http://www20.gencat.cat/portal/site/DAR>)
Departament de Territori i Sostenibilitat (<http://www20.gencat.cat/portal/site/ptop>)

Microcrèdit o préstec sense avals

Característiques

El funcionament dels microcrèdits és essencialment el mateix que el dels mecanismes crediticis tradicionals, si bé es caracteritzen, entre d'altres, pels aspectes següents:

- Es tracta de quantitats dineràries petites (normalment amb un màxim de 25.000 euros).
- El termini de devolució acostuma a ser curt (normalment entre 2 i 3 anys).
- Els períodes de reposició són més petits.
- És comú que no s'apliquin comissions i que existeixin períodes de carència.
- Normalment el crèdit està destinat a finançar únicament actius fixos.

Avantatges

Permeten desenvolupar idees empresarials innovadores quan no es disposa d'aval ni garanties. El període de carència permet reduir la càrrega sobre l'emprenedor durant els primers mesos o anys d'activitat.

Actors

Entitats financeres, entitats públiques de crèdit.

Aplicacions

Els microcrèdits poden servir per finançar qualsevol àmbit relacionat amb el canvi climàtic, si bé a causa de la seva filosofia només serviran per finançar iniciatives empresarials petites.

Com accedir-hi

Posant-se en contacte directament amb els organismes i les entitats financeres.

Per ampliar informació

Cas pràctic: Posada en marxa d'un negoci de venda de productes d'agricultura ecològica per Internet (vegeu el capítol 4)).

Microcrèdit Fundació Un sol Món i Caixa de Catalunya. (www.unsolmon.org)

Microcrèdit Social de «La Caixa». (www.microbanklacaixa.com)

Microcrèdit ICO sense avals. (www.ico.es)

Ajuts de la Fundació Acció Solidària Contra l'atur (ASCA) (www.acciosolidaria.cat)

Microcrèdits per a dones sense aval (FIDEM) (www.fidem.net)

Préstecs i avals de l'Administració pública

Característiques

Els **préstecs públics** consisteixen en crèdits a un tipus d'interès més baix que el que ofereixen els bancs. Aquests poden subvencionar part dels interessos suportats en accedir al finançament aliè i/o els costos de formalització i manteniment del préstec o crèdit. A més, l'Administració pot oferir assessorament financer i avals en la tasca d'intermediació amb l'entitat bancària.

Pel que fa als **avals**, aquests són determinats generalment per les **societats de garantia recíproca (SGR)**, les quals concedeixen avals que serveixen de garantia al deute que l'empresa contraurà amb el banc, l'empresa franquiciadora, els proveïdors o l'Administració pública. La funció de l'SGR és, doncs, exclusivament realitzar una tasca d'intermediació i avalar l'empresa un cop analitzada la viabilitat del projecte. Pràcticament qualsevol tipus de finançament empresarial pot ser estudiat per una SGR: operacions d'inversió en actius fixos, noves operacions de finançament de capital circulant, fons de maniobra de la companyia, reestructuració del passiu, etc.

Avantatges

Els **préstecs públics** permeten accedir a un finançament molt similar al comercial, però amb un tipus d'interès més baix. A més, aquests poden anar acompanyats d'assessorament financer i avals en el cas que l'empresa no en disposi.

Les **SGR** ofereixen assessorament sobre quina opció de finançament és la més adequada per a l'empresa. Aquestes tenen, així mateix, convenis de col·laboració amb diferents entitats bancàries, els quals permeten adreçar-s'hi amb una carta preaval. La concessió del préstec estaria assegurada en el cas que l'SGR avalés per complet l'operació.

Actors

Organismes públics, Societats de Garantia Recíproca (SGR), entitats bancàries.

Aplicacions

Els préstecs i avals de l'Administració pública poden servir per finançar qualsevol tipus d'activitat, si bé seran prioritaris aquells àmbits considerats de desenvolupament estratègic.

Com accedir-hi

A diferència de les subvencions, les línies de finançament dels organismes públics solen ser permanents. Es poden consultar a les webs dels organismes mateixos, mitjançant una subscripció als butlletins dels quals disposen o bé a través de l'entitat bancària a través de la qual han signat l'acord.

Per ampliar informació

Cas pràctic: Capital llavor per a l'inici i la consolidació d'una empresa de fabricació de microturbines (vegeu el capítol 4).

Acc10 (www.acc10.cat/ACC10/cat/ajuts-financament/financament/linies-financament.jsp)

Institut Català de Finances (ICF) (www.icfinances.com/)

Institut de Crèdit Oficial (ICO) (www.ico.es)

Avalis de Catalunya, SGR (<http://avalis-sgr.com/>)

Societat Estatal de Caució Agrària (SAECA) (www.saeca.es/)

Quasi capital: Préstecs participatius

Característiques

El préstec participatiu és una fórmula de finançament que està a cavall entre la participació en capital i el recurs al finançament aliè. S'articula com un contracte de préstec tradicional, si bé la seva característica principal és que el tipus d'interès té una part "participativa", és a dir, que la inversió serà remunerada de manera variable d'acord amb l'evolució de l'activitat de l'empresa, segons algun criteri prefixat acordat entre les parts, com per exemple: el benefici net, la xifra de negoci, el patrimoni total, el desenvolupament i la rendibilitat dels projectes, etc. L'entitat financera estableix una data final al contracte (normalment no superior a 5 anys) durant la qual podrà decidir convertir aquest préstec en una participació de l'empresa. El rang habitual d'inversió se situa entre 100.000 i 300.000 euros, si bé es pot arribar a aconseguir un finançament superior al milió d'euros. Els inversors no solen intervenir en la gestió de l'empresa, si bé poden designar un gestor que participi en el Comitè d'empresa.

Avantatges

Pot servir a l'emprenedor a l'hora de validar el seu projecte, ja que l'entitat financera disposa d'experts que comproven tant la qualitat com la viabilitat del pla empresarial. L'interès variable evita la realització de pagaments excessius en etapes on disposar de capital resulta crític per a l'empresa. En ser préstecs sense garanties ni avals per part dels emprenedors, en cas de fallida de l'empresa, el préstec quedaria anul·lat.

Actors

Entitats financeres, entitats públiques.

Aplicacions

Aquests tipus de crèdits són força utilitzats a les fases Llabor i d'Inici, i acostumen a anar adreçats a empreses innovadores, especialment relacionades amb les noves tecnologies (p.e. energies renovables), si bé també poden finançar tot tipus de projectes de temàtica ambiental (residus, silvicultura, etc.).

Com accedir-hi

Posant-se en contacte directament amb els organismes i les entitats corresponents.

Per ampliar informació

Cas pràctic: Préstec participatiu per finançar l'activitat d'una empresa viticultora mitjançant tècniques d'agricultura ecològica (vegeu el capítol 4)

Acc1Ó (www.acc10.cat)

Institut Català de Finances (ICF) (www.icfinances.com/)

Empresa Nacional d'Innovació (ENISA) (www.enisa.es)

Projectes de participació popular

Característiques

La idea bàsica d'aquest instrument és la participació pública de persones a títol individual i amb petites inversions en determinats projectes. En aquest model, l'empresa promotora del projecte comparteix la propietat de les instal·lacions amb les persones que hagin adquirit una participació del projecte. En retorn, el promotor ofereix un determinat servei o bé un benefici econòmic producte de la rendibilitat del projecte.

Avantatges

Permet arribar a obtenir un finançament elevat a partir de petits capitals. Permet adaptar el retorn de la inversió en funció dels rendiments obtinguts, per la qual cosa es redueix el risc que aquests siguin excessius. Millora la imatge de responsabilitat social de l'empresa. Permet a la persona amb una participació monitoritzar el rendiment de la instal·lació, per la qual cosa el sistema es fa més transparent per a aquesta.

Actors

Societats gestores creades específicament, entitats públiques.

Aplicacions

Aquests tipus de projectes són especialment idonis en aquells àmbits on aquests puguin oferir un determinat servei a les persones participants. Així, la provisió d'electricitat mitjançant energies renovables o de calefacció a través de la crema de biomassa poden generar tot un seguit d'economies d'escala en petites comunitats que facin viable el projecte.

Com accedir-hi

El finançament mitjançant la participació popular pot ser promogut tant per agents públics com privats. En qualsevol cas, el titular i gestor de les instal·lacions ha d'establir una relació contractual amb valor jurídic amb els partícips per tal de formalitzar la relació que s'estableix entre ambdues parts. Caldrà, en primer lloc, una campanya comunicativa per tal d'informar dels detalls del projecte i cercar inversors i, en segon lloc, dotar aquesta relació de valor jurídic.

Per ampliar informació

Cas pràctic: La central solar fotovoltaica de participació popular del Carmel (vegeu el capítol 4).

Estudi del projecte de central fotovoltaica participada per la ciutadania. Agència Local de l'Energia de l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú (<http://energia.vilanova.cat>)

Finançament per tercers (FPT)

Característiques

Mitjançant un FPT, una organització pot participar tant en la definició d'un projecte, com aportar els recursos tècnics per a la seva instal·lació, operació i manteniment, així com finançar totalment o parcialment la seva inversió. El capital (béns, equips, instal·lacions, etc.) utilitzat roman en propietat d'aquesta fins que recupera la inversió, i aleshores passa a ser propietat de l'empresa on s'ha dut a terme el projecte. La recuperació es realitza sobre la base d'estalvis o de la producció d'algun tipus de bé de consum.

Avantatges

Permet al client disposar dels recursos tècnics i el capital necessari per a la realització d'un projecte sense portar a terme, generalment, cap tipus d'inversió inicial, per la qual cosa aquest manté íntegrament la seva capacitat d'endeutament. Permet optimitzar tècnicament el projecte gràcies a l'expertesa de l'entitat que proporciona el FPT. Un cop recuperada la inversió, la instal·lació passa a ser propietat del client sense haver-hi fet cap inversió.

Actors

Principalment companyies de serveis energètics (ESCO) i organismes públics.

Aplicacions

Els FPT són utilitzats principalment per al finançament de projectes d'estalvi energètic i substitució d'energia o bé de producció d'energia. Alguns exemples poden ser la instal·lació d'equips que millorin l'eficiència energètica en la indústria i en el sector serveis o la instal·lació de tecnologies generadores d'energia (elèctrica o tèrmica), sempre que aquesta sigui consumida totalment o parcialment per l'usuari o, si s'escau, aquest vengui a un tercer l'excedent.

Com accedir-hi

Actualment l'IDAE és el principal impulsor d'aquest instrument. Es tracta d'una línia de finançament permanent activa des del 1987. Es pot sol·licitar informació posant-se en contacte directament amb l'IDAE.

Per ampliar informació

Cas pràctic: Millora de l'eficiència energètica a través del finançament d'un nou forn en una indústria del sector ceràmic (vegeu el capítol 4).

Institut per a la Diversificació i l'Estalvi de l'Energia (IDAE) (www.idae.es)
Associació d'Empreses de Serveis Energètics (ANESE) (www.anese.es)

Mercats de capital

Característiques

Els mercats de capital són un dels principals tipus de mercats financers. S'hi negocien actius financers amb venciment a mitjà i llarg termini, bàsics per a la realització de processos d'inversió. Els mercats de capital es divideixen bàsicament en dos grans grups: els **mercats bursàtils** i els **mercats de bons**.

Els **mercats bursàtils** són una font de finançament per a demandants de capital (p.e. empreses) per mitjà de l'emissió d'**accions**. A Espanya existeixen dos tipus de mercats: el **Mercat Oficial** i el **Segon Mercat**. El **Segon Mercat** és un mercat paral·lel de característiques similars a l'oficial, però amb uns mínims exigits per participar-hi menors per tal de facilitar l'entrada de PIME.

Els **mercats de bons** són una altra eina de finançament, però en aquest cas mitjançant l'emissió de **bons** (obligacions negociables). En aquest mercat, els demandants de capital poden obtenir finançament a través de la venda de títols de deute en forma de bons.

Avantatges

En el cas dels **mercats bursàtils**, el **Segon Mercat** pot ser una opció interessant per a les PIME, ja que es tracta d'un mercat relativament desconegut i permet un ampli rang d'opcions d'inversió. A més, aquest està menys afectat pels corrents informatius macroeconòmics i més pels resultats de l'empresa mateixa.

Pel que fa als **mercats de bons**, el seu principal avantatge sobre les accions és que l'emissió d'aquests no suposa l'entrada d'accionistes i, per tant, no existeix pèrdua sobre el control de l'empresa.

Actors

Organismes públics, empreses, inversors i intermediaris.

Aplicacions

El finançament mitjançant els mercats de capital pot estendre's a qualsevol àmbit relacionat amb la lluita contra el canvi climàtic, si bé aquells més desenvolupats (i, per tant, amb menys risc per a l'inversor) seran els preferits.

Com accedir-hi

Per participar en algun dels mercats de capital (Mercat Oficial, Segon Mercat i mercats de bons), l'empresa ha de fer públics els seus estats financers i, en el cas d'Espanya, comunicar-ho i rebre l'aprovació per part de la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV).

Per ampliar informació

Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV) (www.cnmv.es)

Mercats de capital: Fons comuns d'inversió ètica (FCIE)

Característiques

Es tracta de fons comuns d'inversió que inverteixen exclusivament en companyies l'activitat o manera d'operar de les quals segueix tot un seguit de criteris socials i/o ambientals preestablerts, els quals poden ser tant positius o incloents com negatius o excloents. Les aportacions que realitzen els partícips d'aquests fons són invertides tant en actius financers com poden ser accions, lletres, bons, obligacions, productes derivats, etc. com en actius no financers, com béns immobles.

Avantatges

Permeten el finançament d'empreses i/o projectes de sectors dinàmics, com pot ser el tecnològic o l'ambiental, depenent de l'ideari del FCIE o de la cartera de fons de cada client. Aquest finançament es pot dur a terme mitjançant un ampli ventall d'actius tant financers com no financers, per la qual cosa la inversió es diversifica i el risc disminueix.

Actors

Entitats financeres, societats gestores, entitats dipositàries.

Aplicacions

El finançament mitjançant fons d'inversió pot estendre's a qualsevol àmbit relacionat amb la lluita contra el canvi climàtic, depenent de l'ideari del fons, si bé aquells més desenvolupats (i, per tant, amb menys risc per a l'inversor) seran els preferits.

Com accedir-hi

Per poder accedir a aquest tipus de finançament cal, en primer lloc, cercar carteres d'inversió o "portfolios" de fons d'inversió que coincideixin amb l'activitat de l'empresa i, en segon lloc, formalitzar-hi la participació.

Per ampliar informació

Associació internacional dels inversors en l'economia social (INAISE) (www.inaise.org)

Recursos financers del sistema creditici bancari

Característiques

Es tracta del finançament més comú per a la majoria d'empreses. Comprèn tot un seguit d'instruments de finançament comercial, els quals es poden classificar segons el termini del finançament. Així, podem agrupar els principals mecanismes de finançament en dos grans grups:

- **Productes a curt termini** (venciment inferior a un any): descompte d'efectes, facturatge, confirmació de pagaments, pòlissa o compte de crèdit a curt termini, préstec a curt termini.
- **Productes a llarg termini** (venciment superior a un any): lísing, rènting, pòlissa o compte de crèdit a llarg termini, préstec a llarg termini, préstec hipotecari.

Avantatges

Es tracta de mecanismes financers, molt estesos i disponibles en un gran nombre d'entitats bancàries, la qual cosa permet optar a diferents opcions i escollir la més adequada.

Actors

Entitats bancàries

Aplicacions

Per la seva consolidació i diversitat, aquests tipus de productes poden servir per finançar qualsevol tipus d'activitat relacionada amb la lluita contra el canvi climàtic.

Com accedir-hi

Posant-se en contacte amb qualsevol entitat de crèdit.

4

Casos Pràctics

Seguidament, per facilitar la comprensió dels mecanismes anteriorment explicats, es mostren alguns exemples d'experiències d'utilització de diferents instruments financers per a diferents àmbits de la lluita contra el canvi climàtic:

Capital risc: Participació d'una societat de capital risc en una enginyeria d'energies renovables
Beneficiari
SUD Energies Renovables, SL és una enginyeria situada a Vic encarregada de realitzar projectes "claus en mà" en els diferents àmbits de l'energia solar fotovoltaica, solar tèrmica i eòlica.
Finançador
Ona Capital és una societat d'inversió autoritzada com a Societat de Capital Risc (SCR). Amb seu a Manlleu, la seva activitat se centra en la inversió de PIMES, aportant recursos econòmics i saber fer empresarial a canvi de convertir-se en accionista de les empreses.
Objectius
L'objectiu de la participació és promoure i explotar parcs solars fotovoltaics a través de noves societats, conjuntant la capacitat econòmica i financera d'Ona Capital amb el coneixement tècnic i sectorial de Sud.
Característiques de l'instrument financer
L'any 2007, Ona capital va comprar el 40% de Sud Energies Renovables, SL i va entrar a formar part de l'empresa com a accionista. La compra es va realitzar mitjançant un 40% d'inversió directa i un 60% de finançament bancari.
Resultats
L'associació amb Sud Energies Renovables, SL ha permès a Ona Capital controlar quatre plantes solars (Tortosa, Igualada i Torelló), amb una producció anual de 831.000 kWh. Els bons resultats obtinguts han fet que Ona Capital es plantegi participar en projectes energètics de dimensions més grans, els quals suposin inversions de fins a 10 M€.
Per ampliar informació
www.onacapital.com www.sud.es

Business Angels: Inversió de capital per al creixement i la consolidació d'una empresa d'energia geotèrmica

Beneficiari

Energia Geotèrmica, SL és una societat dedicada principalment al disseny i la instal·lació de projectes de climatització basats en l'ús de l'energia geotèrmica i a la comercialització d'equips i components geotèrmics.

Finançador

Realiza Business Angels és una societat valenciana formada per dotze *Business Angels* especialitzada en capital llavor i expansió, enfocada exclusivament a la inversió en empreses innovadores en etapa inicial de desenvolupament.

Objectius

L'objectiu de l'actuació era posar en marxa l'empresa i convertir-la en el proveïdor de referència de les instal·lacions d'energia geotèrmica a Espanya.

Característiques de l'instrument financer

La inversió total ascendeix a 250.000 euros, destinats a adquirir una participació del 70% d'Energía Geotèrmica, SL. A banda de la inversió financera, Realiza Business Angels participa directament en la gestió de l'empresa i aporta la seva expertesa i xarxa de contactes. Es preveu un horitzó d'inversió de 5 a 7 anys.

Resultats

Es va preveure que Energía Geotèrmica, SL facturés 1,5 milions d'euros l'any 2009 i que es convertís en una empresa de referència en el sector a mitjà termini.

Per ampliar informació

www.ideas.upv.es/noticiasEmpresas.html?id=22

Microcrèdits: Posada en marxa d'un negoci de venda de productes d'agricultura ecològica per Internet

Beneficiari

Diana Muñoz Somoza és una jove emprenedora consumidora de productes ecològics i amb la voluntat d'estendre aquesta pràctica a d'altres consumidors.

Finançador

Caixa Galicia, a través de la seva Obra Social, té una línia de finançament social dintre de la qual s'inclouen els microcrèdits. Aquests estan adreçats a persones amb dificultats d'accés al finançament bancari tradicional per la insuficiència de garanties o avals.

Objectius

Diana volia posar en marxa **Ecoenvío**, un negoci que combinés l'agricultura ecològica amb el comerç electrònic amb servei d'entrega a domicili. Per a l'inici de l'empresa era necessària una petita inversió destinada a actiu fix (equip informàtic, servidor web, etc.) i actiu circulant (existències inicials).

Característiques de l'instrument financer

El microcrèdit concedit va ser d'un import de 13.000 euros, amb un termini d'amortització màxim de 5 anys i fins a 6 mesos de carència opcionals. El tipus d'interès fix va ser del 4%, sense comissions d'obertura, estudi ni cancel·lació anticipada.

Resultats

Gràcies a aquest microcrèdit, Diana va poder posar en marxa el seu negoci de venda de productes ecològics per Internet. Actualment, l'oferta d'Ecoenvío també inclou productes de ramaderia ecològica i de comerç just, i realitza enviaments a punts de tot Espanya.

Per ampliar informació

www.ecoenvio.es/
<http://microcreditos.caixagalicia.es>

Préstecs i avals de l'Administració pública: Capital llavor per a l'inici i la consolidació d'una empresa de fabricació de microturbines

Beneficiari

Tecno Artés, SA és una empresa fundada al 2005 i ubicada a Mataró dedicada al disseny i la fabricació de microturbines d'alt rendiment energètic. Aquestes microturbines poden ser aplicades en sistemes d'aprofitament de calor en habitatges o en abocadors, que utilitzen biogàs per produir energia elèctrica.

Finançador

El **Centre per al Desenvolupament Tecnològic Industrial (CDTI)** és una entitat pública empresarial dependent del Ministeri de Ciència i Innovació. La seva principal funció és la promoció de la innovació i el desenvolupament tecnològic de les empreses espanyoles. Per realitzar aquesta tasca, el CDTI desenvolupa diferents activitats, tals com assessorament, finançament, transferència de tecnologia i cooperació.

Objectius

Tecno Artés cercava finançament per tal d'iniciar la seva activitat i consolidar-se com a activitat empresarial en el sector.

Característiques de l'instrument financer

El CDTI, a través de la línia de crèdits NEOTEC, va oferir un préstec sense garanties i amb un tipus d'interès zero per valor de 350.000 €. La devolució del préstec és anual i està subordinada al flux de caixa positiu de l'empresa, que no pot superar el 20% d'aquest.

Resultats

Actualment, Tecno Artés es troba operativa i disposa ja del seu primer model de microturbina comercialitzable. Des de la seva fundació al 2005 ha rebut diversos reconeixements per la seva iniciativa.

Per ampliar informació

www.tecnoartes.com
www.cdti.es

Quasi capital: Préstec participatiu per finançar l'activitat d'una empresa viticultora mitjançant tècniques d'agricultura ecològica

Beneficiari

Marco Abella, SL és una empresa fundada l'any 2001 i situada a Porrera (Priorat), que es dedica a la fabricació de vins, practica una agricultura ecològica i utilitza les últimes tècniques d'agricultura biodinàmica.

Finançador

L'Empresa Nacional d'Innovació, SA (ENISA) és una empresa de capital públic adscrita al Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç a través de la Direcció General de Política de la Petita i Mitjana Empresa. La seva activitat se centra principalment en el camp de les inversions financeres en empreses en fase de naixement i creixement. L'objectiu d'aquesta és proporcionar a les PIME instruments i fórmules de finançament a llarg termini que els permeti reforçar les seves estructures financeres.

Objectius

L'objectiu del préstec era la modernització de l'estructura productiva i de gestió de l'empresa.

Característiques de l'instrument financer

ENISA va oferir un préstec participatiu per valor de 200.000 € amb un tipus d'interès variable en funció dels resultats de l'empresa, amb uns mínims i màxims determinats per l'Euribor +0.75% i +5% sobre el mínim respectivament. Aquest tipus de préstec no exigeix garanties i té un període de carència màxim de 7 anys.

Resultats

Actualment, Marco Abella, SL disposa d'un celler de 1.500 m² amb unes instal·lacions modernes i la seva capacitat de producció se situa en unes 40.000 ampolles de vi anuals, de les quals el 80% s'exporten, principalment, a botigues especialitzades.

Per ampliar informació

www.marcoabella.es/
www.enisa.es

Projectes de participació popular: La central solar fotovoltaica de participació popular del Carmel

Beneficiari

La **Fundació Terra** és una entitat fundada l'any 1994 que té per objectiu canalitzar i fomentar iniciatives que afavoreixin una més gran responsabilitat de la societat en els temes ambientals. Un dels seus objectius principals és facilitar que les persones i els agents econòmics i/o socials participin de manera pràctica en la millora de la cultura ambiental.

Finançador

Ciudadans a títol individual.

Objectius

Dins del projecte "Ones Solars" es va emmarcar una iniciativa destinada a construir una central solar fotovoltaica promoguda amb participació popular al mercat del Carmel de Barcelona. El projecte, tota una iniciativa pionera a l'Estat espanyol, pretenia que la ciutadania tingués accés directe als beneficis de les energies renovables. A més, la instal·lació mateixa havia de servir com a eina de sensibilització per a la resta de la ciutadania.

Característiques de l'instrument financer

La central solar, amb una capacitat de producció de 43,74 kWp, va suposar una inversió inicial claus en mà de 301.000 euros. Es van establir 3 nivells de participació per cobrir el pressupost global del projecte, de 1.000, 2.000 i 3.000 euros, a través dels quals qualsevol ciutadà podia invertir-hi fins a un màxim de 200 participacions en total. Els ciutadans signaven un contracte de comptes en participació que en regulava totes les condicions, la qual cosa no implicava la participació en la gestió del projecte ni la titularitat de cap equipament. La participació es basava en el rendiment de l'explotació, la qual depenia de la venda d'electricitat a la xarxa. La inversió tenia un incentiu econòmic garantit a 25 anys, quan està previst que la instal·lació estigui totalment amortitzada.

Resultats

La producció anual garantida és de 51.058 kWh/any, cosa que suposa la propietat d'uns 175 kWh per cada 1.000 euros invertits. El rendiment brut de la instal·lació és d'uns 24.000 euros, per la qual cosa es calcula que la inversió inicial es pugui recuperar en un període de 8-9 anys, a partir del qual es produiran beneficis nets per a l'inversor.

Per ampliar informació

www.ecoterra.org/articulos65cat.html

Finançament per tercers (FPT): Millora de l'eficiència energètica a través del finançament d'un nou forn en una indústria del sector ceràmic

Beneficiari

Industrial Cerámica Can Costa, SA és una empresa del sector ceràmic estructural, dedicada a la fabricació d'una gran diversitat de maons i llambordes. Situada a Cerdanyola del Vallès, va ser constituïda al 1988 i pertany al Grup Almiral, amb activitat des del 1959.

Finançador

Institut per a la Diversificació i l'Estalvi de l'Energia (IDAE) és una entitat pública empresarial adscrita al Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç. L'activitat inversora constitueix una de les línies estratègiques de la seva actuació. El seu objectiu és impulsar projectes que, tenint un clar component d'innovació tecnològica, alhora gaudeixin de replicabilitat.

Objectius

El projecte va consistir en una ampliació i modernització de la fàbrica actual. En una primera fase, es va abordar la instal·lació d'un nou forn túnel, inclòs el sistema de moviment automatitzat i sistemes auxiliars energèticament optimitzats. Aquesta instal·lació va permetre tot un seguit d'avantatges energètics (millor estanquitat i aïllament, millora de la uniformitat de la temperatura, etc.), així com millores sobre el producte mateix.

Característiques de l'instrument financer

Dels 7,42 milions d'euros de la inversió total, l'IDAE va finançar el forn túnel i els sistemes auxiliars, amb una inversió de 2,41 milions d'euros. El retorn es va realitzar sobre la base d'estalvis, i es va pagar al client amb el 65% de l'estalvi energètic aconseguit. Un cop retornada la inversió, els equips passarien a ser propietat del client.

Resultats

A l'àmbit energètic, els nous equips van aconseguir un estalvi energètic anual de 745 MWh. A l'àmbit econòmic, les millores introduïdes, tant a l'àmbit energètic com sobre el producte final, van significar un estalvi de 0,6 milions d'euros anuals, per la qual cosa el retorn de la inversió es va produir en 8 anys.

Per ampliar informació

www.idae.es/index.php/mod.publicaciones/mem.detalle/re/menu.73/id.72

Annex I: Taula resum

Etapa empresarial				Mecanisme financer	Àmbit de la lluita contra el canvi climàtic						
Llavor	Inici	Creixement	Expansió		Energies renovables	Sector forestal	Eficiència energètica	Transport	Agricultura	Residus	Adaptació
				Capital risc/ llavor							
				Business Angels							
				Ajudes/ Subvencions públiques							
				Microcrèdits							
				Préstecs/avals públics							
				Quasi capital							
				Finançament per tercers							
				Projectes i empreses participades/cooperatives							
				Mercats de capital							
				Sistema creditici bancari							

Llegenda:

Mecanisme poc viable	Públic	Mecanisme poc viable
Mecanisme viable segons el projecte	Públic i comercial	Mecanisme potencialment viable
Mecanisme viable	Comercial	Mecanisme amb casos observats a escala nacional i internacional però poc desenvolupat
		Mecanisme amb una utilització estesa a Catalunya

